

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	18 augustus 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2022-0547	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	824B4C57	DOORKIESNUMMER	030-2589111
UWBRIEF VAN	22 maart 2022	FAX	030-2589112
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Locatie plangebied / locatie vliegroute 3: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen De Bovendijk in Wilnis

Op 22 maart 2022 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Ecoresult B.V. namens Gemeente De Ronde Venen, voor de locatie De Bovendijk in Wilnis (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2022-0547.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹: ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Wij verlenen de ontheffing voor de periode van 1 september 2022 tot en met 31 december 2023. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 *Voorschriften* en bijlage 4 *Voorgestelde maatregelen* en moeten worden nageleefd.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het plangebied en naastgelegen fietspad gelegen tussen Molenland (westzijde) en de N212 (oostzijde) ten zuiden van Wilnis. De locatie van het plangebied is weergegeven in bijlage 2. De werkzaamheden betreffen groot onderhoud aan de Bovendijk en (deels) het naastgelegen fietspad. Het traject is totaal circa 3,9 km lang en loopt (globaal) van west naar oost.

De oude asfaltweg wordt volledig opgebroken en weer opnieuw aangelegd. Ten behoeve aan de werkzaamheden aan de Bovendijk worden 112 bomen (voornamelijk iepen), gekapt.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, tweede lid van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) voor de periode van 1 september 2022 tot en met 31 december 2023.

III. Procedure

Op 14 juli 2022 heeft u deze aanvraag aangevuld. Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Dit betekent dat wij direct een definitief besluit nemen op de aanvraag.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

Alternatief voor locatie

"Het project is locatiespecifiek. Het betreft vervanging van het huidige wegdek en ophoging van de veendijk in het kader van waterveiligheidsmaatregelen. Een andere locatie van de maatregelen is derhalve niet mogelijk."

Alternatief voor inrichting

"Een alternatieve inrichting is niet mogelijk. De werkzaamheden betreffen ophoging van de bestaande veendijk en daarmee de herinrichting van de dijk. Het werk dient uitgevoerd te worden binnen het bestaande ruimtebeslag van de weg en het naastgelegen fietspad."

Vanuit het Waterschap zijn richtlijnen gesteld over de aanwezigheid van bomen op een veendijk. Vanuit het Waterschap is er de sterke wens om helemaal geen bomen te hebben op een veendijk, aangezien deze de stabiliteit van de dijk in gevaar brengen. Daarnaast zorgen de bomen voor een verminderde levensduur van de dijk waardoor vaker veiligheidsmaatregelen nodig zijn.

Als compromis tussen Waternet en de gemeente Ronde Venen is besloten om op de huidige plaatsen van de bomen te vervangen door nieuwe bomen terug te planten. Aanvullend hierop worden op de locaties waar in het verleden bomen hebben gestaan, deze opnieuw worden aangeplant om een doorlopende structuur te krijgen. Hierdoor wordt echter niet de uitgangsafstand zoals gesteld in het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis d.d. 1 juli 2017 behaald. Hierin staat genoemd dat de hart-tot-hart afstand bij een enkele rij bomen die dient als vliegroute niet groter mag zijn dan zeven meter. In de nieuwe situatie kan deze hart - tot- hart afstand variëren tussen de 11 en 15 meter. Dit zal gezien de huidige situatie waarschijnlijk geen belemmering voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opleveren. In de huidige situatie zijn op meerdere locaties ruimere gaten in de bomenrij aanwezig van 32, 44 tot zelfs 65 meter afstand. Deze afstanden worden in de huidige situatie ook overbrugd doordat er delen met hoge bomen kunnen fungeren als stepping-stones. Doordat niet alle bomen langs de Bovendijk gekapt worden maar er delen met hoge bomen aanwezig blijven, kunnen deze hogere en oudere bomen op de dijk fungeren als stapsteen tussen de delen met lagere bomen op de dijk.

Door het treffen van mitigerende maatregelen en het monitoren van deze maatregelen wordt voorkomen dat er schadelijke effecten ontstaan op (individuele van) de aangetroffen beschermde soorten, en in de nieuwe inrichting van het plangebied komt er weer veel ruimte terug om de verloren natuurwaarden te compenseren."

Alternatief voor werkwijze

"Een alternatieve werkwijze is uitvoerig besproken maar wordt niet realistisch geacht. De volgende opties voor alternatieve mitigatie zijn besproken:

- *Het aanplanten van meer bomen dan nu aanwezig. → Zie hiervoor de voorgaande paragraaf.*
- *Het direct aanplanten van nieuwe bomen na de kap, buiten de actieve periode van vleermuizen. → Het direct aanplanten van nieuwe bomen na de voorgenomen kapwerkzaamheden is geen optie vanwege de noodzaak tot ophogen van de dijk. Het ophogen van de dijk gaan de nieuwe aanplant niet overleven. Daarnaast is er enige tijd tussen*
- *de kap van de bomen en de nieuwe ophoging aanwezig.*
- *Het tijdelijk deels laten staan van gekandelaberde bomen als optie in plaats van vleermuisschermen. En het hiertussen planten van de nieuwe bomen. → Deze optie is uitvoerig besproken maar niet reëel gebleken. Door het laten staan van boomstobben blijft eveneens de wortelkluit in de bodem aanwezig. Dit zou betekenen dat deze wortelkluit na het*
- *ophogen óf later verwijderd dient te worden óf de boom tot op de bodem af te zagen en de kluit te laten zitten.*

- Het later weghalen van deze wortelkluit is niet reëel aangezien er dan in de reeds opgehoogde en gezette grond weer grote gaten ontstaan die aanvullend opgevuld moeten worden met zand/grond. Gezien het grote aantal bomen zal dit de stabiliteit van de dijk na ophoging weer kunnen beschadigen.
- Het laten zitten van de boomstobben kan, gezien het hoge aantal bomen, eveneens een gevaar opleveren voor de stabiliteit van de dijk. De boomstobben kunnen ondergronds gaan rotten en veraarden waardoor ondergrondse gaten in de dijk ontstaan. Dit fenomeen is bekend als "piping".
- Er is op een eerder moment ook gekeken naar de bomen op de dijk en welke bomen de ophoging waarschijnlijk niet zouden overleven. Hierin is al een sterke scheiding gemaakt in de bomen waardoor een deel van de huidige bomen behouden kunnen blijven.

Voorafgaand aan de voorgenomen kapwerkzaamheden zijn alle mitigerende maatregelen functioneel. Door het treffen van deze maatregelen wordt voorkomen dat er schadelijke effecten ontstaan op (individuele van) de aangetroffen beschermde soorten (gewone dwergvleermuis en de laatvlieger). De huidige werkwijze is daarom het meest optimaal."

Alternatief voor planning

"Een alternatieve planning is niet aan de orde. De dijk dient in zijn geheel achtereenvolgend opgehoogd te worden en heringericht te worden. Met name ook voor de bereikbaarheid van de aangrenzende erven. Een fasering van de dijk is om voorgaande redenen niet mogelijk.

In deze uitvoeringsplanning is al rekening gehouden met de aangetroffen ecologische waarden. Binnen het plangebied zijn geen vaste-rust en verblijfplaatsen aanwezig van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De bomen zijn onderdeel van een vlieg/ en foerageergebied. Ook worden de voorgenomen werkzaamheden na het broedseizoen van 2022 opgestart. Dit is vanaf september 2022. De voorzieningen komen daarnaast al relatief vroeg in het proces beschikbaar. Het groeiproces van de nieuwe jonge bomen duurt meerdere (ca. 3 groeiseizoenen) jaren. Een alternatieve, nóg meer gunstige planning is voor dit project hierdoor niet van toepassing."

Op basis van het bovenstaande wordt duidelijk dat de huidige staat van de dijk is afgekeurd en dat er herstelwerkzaamheden benodigd zijn. Deze werkzaamheden kunnen niet worden uitgevoerd zonder dat de aanwezige bomen worden gekapt. Het niet uitvoeren van de beoogde werkzaamheden zal leiden tot een verslechterde staat van de dijk, ten koste van de veiligheid van de omgeving die afhankelijk is van deze dijk. Indien de dijk verder verslechterend zal ook de functie als vliegroute en foerageergebied uiteindelijk verloren gaan. Tot slot wordt er buiten het (vogel)broedseizoen en de kwetsbare perioden voor vleermuizen gewerkt.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". U geeft hierover het volgende aan:

"Uit het rapport 'Toetsing Bovendijk' blijkt dat het dijktraject op een aantal plekken op hoogte is afgekeurd. In het rapport 'Bepaling aanleghoogte Bovendijk' is vervolgens bepaald wat de nieuwe aanleghoogte voor het gehele traject moet zijn, uitgaande van een gelijke aanleghoogte voor het gehele traject en een planperiode van 30 jaar. Door het hanteren van planperiode van 30 jaar worden de onderhoudscycli van de gemeente en het waterschap gelijkgetrokken, in lijn met het handboek 'Samenwerken op dijken' waarin afspraken tussen dat door het waterschap en de gemeente zijn vastgelegd.

De huidige dijk binnen het plangebied voldoet niet meer aan de gestelde eisen van Rijkswaterstaat en het waterschap. De dijk moet in het kader van de water veiligheidseisen worden opgehoogd. Door stijging van de zeespiegel en extremer weer wordt de kans op overstromingen en wateroverlast in Nederland groter. In het Deltaprogramma staan plannen om Nederland te beschermen tegen de gevolgen van deze klimaatveranderingen. Onderdeel hiervan zijn de veiligheidsnormen voor dijken, dammen en duinen uit de Omgevingswet. Sinds 2017 gelden er nieuwe veiligheidsnormen voor dijken, dammen en duinen. De oude veiligheidsnormen komen uit de jaren '60. Ondertussen is er

meer kennis over waterveiligheid. Bijvoorbeeld dat water niet alleen over de dijk kan stromen, maar ook onder een dijk door. Daarom gelden er in Nederland nieuwe veiligheidseisen. Tot en met 2050 hebben de waterschappen en Rijkswaterstaat de tijd om de dijken en duinen te versterken. De huidige dijk is één van deze dijken die voor 2050 opgehoogd moet worden. Binnen het Deltaprogramma 2021 wordt de doelstellingen voor waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en ruimtelijke adaptatie herijkt. De uitvoering van de voorgenomen doelstellingen moeten versnellen.

De water veiligheidsmaatregelen voor de Bovendijk is dat de dijk moet worden opgehoogd. Dit houdt in dat het huidige wegdek ook vervangen moet worden en van nieuw asfalt wordt voorzien. Aansluitend wordt de dijk verkeersveiliger gemaakt. Het ophogen van de waterkerende dijk is een maatregel die noodzakelijk is voor de veiligheid van het achterliggend land tegen overstroming.

De 112 bomen, met name de wortels van de bomen worden door de voorgenomen ophoog werkzaamheden aangetast en gaan het dan niet overleven. Hierdoor is het noodzakelijk om de bomen te kappen voor de bestaande bomen zijn vooralsnog vitaal genoeg waardoor deze op dit moment geen acuut gevaar voor de openbare veiligheid vormen.

Het onderhoud aan de asfalt rijweg is noodzakelijk vanuit de veiligheid voor het wegverkeer. De nieuwe weg krijgt drempels. Als het ophogen van de dijk is afgerond worden alle bomen vervangen door nieuwe, jonge bomen die maximaal zeven meter hoog worden geplant. Er is gekozen om verschillende boomsoorten terug te planten omdat dit de bomenlaan minder kwetsbaar maakt voor specifieke boomziektes zoals de iepenziekte. Hierbij zijn we van mening dat het belang van de waterveiligheid van omwonende zwaarder moet wegen dan het belang van het tijdelijke verstoren van een essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger."

Op basis van het bovenstaande en het aangeleverde rapport genaamd 'Toetsing Bovendijk', met de toetsing van de waterkering, wordt geconcludeerd dat het dijktraject is afgekeurd op hoogte. Zonder de beoogde ingreep kunnen gevaarlijke situaties ontstaan, zoals dijkdoorbraak, waarbij de volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding zijn. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn van een dermate aard dat er geen sprake kan zijn van afname van de lokale populatie gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk *openbare veiligheid*. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Gewone dwergvleermuis

Binnen het plangebied is een essentiële vliegroute en een essentieel onderdeel van een foerageergebied van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De vliegroute bevindt zich langs de bomenrij bovenop de dijk en deze bomenrij wordt tevens als foerageergebied gebruikt. Tijdens alle veldbezoeken van het nader onderzoek (Ecoresult; 4 oktober 2021) zijn individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. In totaal zijn er 56 waarnemingen verricht (37 in het voorjaar en 19 in het najaar).

Laatvlieger

Binnen het plangebied is een essentiële vliegroute van de laatvlieger aangetroffen. De vliegroute bevindt zich langs de bomenrij bovenop de dijk. Tijdens alle veldbezoeken van het nader onderzoek (Ecoresult; 4 oktober 2021) zijn individuen van de laatvlieger waargenomen. In totaal zijn er 20 waarnemingen verricht (zes in het voorjaar en 14 in het najaar).

Het plangebied fungeert als essentiële vliegroute voor de aangetroffen dieren. Doormiddel van de vliegroute kunnen de aangetroffen vleermuizen vliegen tussen hun verblijfplaatsen, aanwezig in de omliggende boerderijen, naar hun foerageergebied en weer terug. De locatie van de aangetroffen essentiële vliegroute is weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is landelijk algemeen voorkomend. De soort wordt recent verspreid door Nederland relatief gemakkelijk waargenomen. Hierdoor kan de huidige situatie voor verspreiding van de gewone dwergvleermuis beoordeeld worden als gunstig. Echter is de gunstige staat van instandhouding onbekend. Er zijn in feite geen voldoende

volledige, kwantitatieve data met betrekking tot, en geen wetenschappelijk goed onderbouwde schatting van de populatiegrootte van de gewone dwergvleermuis. Met betrekking tot een trend is er geen betrouwbaar kwantitatief beeld van de omvang van de populatie van de gewone dwergvleermuis in Nederland. De afgelopen jaren is het leefgebied van de gewone dwergvleermuis, ondanks de toename aan foerageergebieden, eerder in kwaliteit afgenomen, vooral als gevolg van de toegenomen inzet op maatregelen ter vermindering van de CO₂-uitstoot, ander bouwmethodes en ruimtelijke ontwikkelingen in het algemeen. De trend van de laatste 10 jaar is hierdoor verslechterend.

Op regionaal niveau komt de gewone dwergvleermuis vrijwel algemeen voor binnen de provincie Utrecht. Binnen de gemeente Utrecht komt de gewone dwergvleermuis voor in 95% van de achtertuinen waar onderzoek gedaan is het aantal individuen tijdens de zomer ligt tussen de 2.000 en 3.500 dieren².

De NDFF laat zien dat er in de afgelopen 5 jaar rond Wilnis weinig waarnemingen van de gewone dwergvleermuis zijn ingevoerd. Deze lage aantallen zijn navolgbaar omdat de gewone dwergvleermuis een nachtdier is dat van zonsondergang tot zonsopgang actief is. De ruime omgeving van Wilnis is uitermate geschikt voor de gewone dwergvleermuis. Langs de Hoef Oostkade zijn meerdere waarnemingen van de gewone dwergvleermuis ter plaatse en foeragerend ingevoerd in de database. In het plangebied is een essentiële vliegroute en foerageergebied aanwezig van de gewone dwergvleermuis. Als gevolg van de voorgenomen kapwerkzaamheden wordt tijdelijk deze essentiële vliegroute en het essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis verstoord. Gedurende de volledige tijd blijft de vliegroute aanwezig of in de vorm van schermen, of in de vorm van bomen. De functionaliteit blijft hierdoor gewaarborgd.

Door het treffen van maatregelen, het behoud van de vliegroute door het plaatsen van vleermuisschermen en de aanplant van nieuwe bomen op de korte termijn wordt versnippering van het leefgebied van de gewone dwergvleermuis voorkomen. De lokale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis zal daarom door de voorgenomen werkzaamheden niet negatief worden beïnvloed of achteruitgaan. Hierdoor kan de lokale staat van instandhouding, in lijn met de regio worden beoordeeld als stabiel.

Laatvlieger

De laatvlieger is landelijk algemeen voorkomend. Het leefgebied van de laatvlieger bestaat uit open tot halfopen landschappen met opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. De laatvlieger is een gebouwgebonden soort. Dergelijke plaatsen komen in Nederland veelvuldig voor waardoor het leefgebied van de laatvlieger in Nederland in de huidige situatie kan worden beoordeeld als matig ongunstig³. Echter is er een afname in verspreiding aanwezig tussen 25 en 50%.⁴ De trendklasse van de laatvlieger is matig afgenomen⁵.

Het gevonden aantal hangt echter sterk af van de onderzoeksinspanning. Er zijn nog maar weinig systematisch verzamelde gegevens aanwezig over de populatietrend van de laatvlieger, om hieraan met zekerheid conclusies te verbinden. Op regionaal niveau komt de laatvlieger vrijwel algemeen voor binnen de provincie Utrecht. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen in de toekomst wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichtten van kieren en gaten in gebouwen. Het toekomstperspectief van de laatvlieger is daarom beoordeeld als 'ongunstig - ontoereikend'. Er is over de populatie van de laatvlieger in de provincie Utrecht onvoldoende bekend (kennislacune), waardoor er geen harde uitspraken gedaan kunnen worden over de toe- of afname van de populatieomvang in provincie Utrecht.

De lokale staat van instandhouding van de laatvlieger in Wilnis is lastig vast te stellen. De ruime omgeving van Wilnis is uitermate geschikt voor de laatvlieger. In het dorp zijn meerdere jaren 60-woningen met toegankelijk daken, aanwezige groenstructuren en rondom verschillende agrarische percelen. De NDFF laat zien dat er in de afgelopen 5 jaar rond Wilnis weinig (21 stuks) waarnemingen van de laatvlieger zijn ingevoerd. Deze lage aantallen zijn navolgbaar omdat de laatvlieger een nachtdier is dat van zonsondergang tot zonsopgang actief is. Nabij de Bovendijk in Wilnis is één foeragerende laatvlieger ingevoerd in de database.

In het plangebied is een essentiële vliegroute aanwezig van de laatvlieger. Als gevolg van de voorgenomen kapwerkzaamheden wordt tijdelijk de essentiële vliegroute van de laatvlieger verstoord. Door het treffen van maatregelen, het behoud van de vliegroute door het plaatsen van vleermuisschermen en de aanplant van nieuwe bomen op de korte termijn wordt versnippering van het leefgebied van de laatvlieger voorkomen.

² <https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=utrecht&id=34831> Soortenmanagementplan, juni 2016

³ <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/laatvlieger>

⁴ https://www.zoogdierverseniging.nl/sites/default/files/2021-05/IDS_2013%2003%20Laatvlieger_PTwisk_RegelinkEcologie.pdf

⁵ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/53/vervrijfoudiging-vleermuizen-sinds-1986>

Vanwege de voorgenomen maatregelen, het plaatsen van vleermuisschermen en het aanplanten van nieuwe jonge bomen wordt de vliegroute van de laatvlieger ook weer op een relatief korte termijn weer toegankelijk. Gedurende de volledige tijd blijft de vliegroute aanwezig of in de vorm van schermen, of in de vorm van bomen. De functionaliteit blijft hierdoor gewaarborgd. De werkzaamheden worden in het najaar van 2022 uitgevoerd en duren maximaal 6 maanden. Deze periode zijn grotendeels gedurende winterperiode. De lokale staat van instandhouding van de laatvlieger zal daarom door de voorgenomen werkzaamheden niet negatief worden beïnvloed of achteruitgaan. Hierdoor wordt de lokale staat van instandhouding van de laatvlieger niet aangetast.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de werkzaamheden zal het functionele leefgebied van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden verstoord. Hierbij wordt een essentiële vliegroute van beide soorten en een deel van een essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, vernield. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld.

Ter tijdelijke mitigatie van de verloren gaande vliegroute worden er tussen de te kappen bomen vleermuisschermen geplaatst van vier meter hoog. Na afloop van de kapwerkzaamheden worden er in de permanente situatie nieuwe bomen aangeplant, naar verwachting zal de nieuwe vliegroute 3 groeiseizoenen nodig hebben om de gewenste hoogte te bereiken (onderste kroonprojectie 2,5 meter en boomhoogte 5 meter). Wanneer de vervangende vliegroute gereed is voor gebruik zullen de vleermuisschermen worden verwijderd. De nieuw te plaatsen bomen betreffen allen uitbundig bloeiende soorten die aantrekkelijk zijn voor insecten en zodoende een voedselbron aanbieden voor (beschermde) diersoorten die gebruik maken van de vliegroute.

Voor het aanwezig foerageergebied van de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied worden geen aparte maatregelen getroffen. De foerageermogelijkheden binnen het plangebied zijn beperkt in verhouding tot de omgeving en vleermuizen zijn hoofdzakelijk relatief kort foeragerend op de vliegroute waargenomen. De vliegroute is hierdoor wel een onderdeel van het groter omliggende essentiële foerageergebied, maar tijdelijk verlies hiervan leidt naar verwachting niet tot een verminderd functioneren van de foerageermogelijkheden van deze omgeving. Dit geldt, zolang de vliegroute zelf bruikbaar blijft. Na afloop van de werkzaamheden zal de vervangende vliegroute wederom beschikbaar zijn als foerageergebied.

Monitoringsonderzoek

De maatregelen dienen gemonitord te worden op effectiviteit voor vleermuizen vanaf het moment dat de huidige bomen gekapt zijn. Monitoring dient om het jaar plaats te vinden voor een termijn van 5 jaar. Het aanleveren van de rapportages is een voorwaarde voor onderhavige ontheffing, het werkelijke monitoringsonderzoek valt echter buiten het termijn van de ontheffing. Tijdens het 3^e (2025) en het 5^e jaar (2027) van de monitoring wordt voor 1 september van dat jaar de tussenrapportage en de eindrapportage naar provincie Utrecht gestuurd.

Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Ondanks dat er geen duidelijk inschatting beschikbaar is voor de huidige staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis en laatvlieger, wordt er door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden, geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8 van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 en bijlage 4/5 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;

- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2589111

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Ecoresult B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente De Ronde Venen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
nemen toe

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecooloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.
10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan van 22 maart 2022 en ook de aanvullende gegevens van 14 juli 2022 (zie bijlage 3) moeten worden opgevolgd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

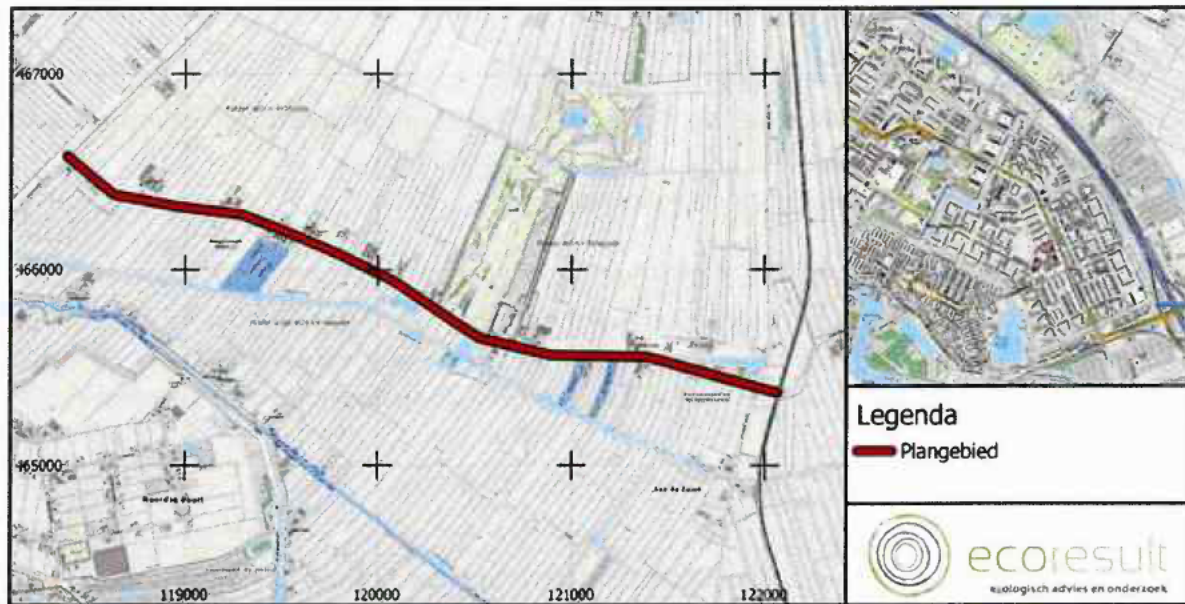
- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

11. Monitoringsrapportages (5 jaar; buiten ontheffingsperiode), dienen in het 3^e (2025) en 5^e jaar (2027) van het monitoringsonderzoek voor 1 september te worden aangeleverd. De rapportages dienen gestuurd te worden naar servicebureau@provincie-utrecht.nl. Indien de resultaten niet voldoende zijn kunnen aanpassingen door bevoegd gezag opgelegd worden.
12. Conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis dient de nieuw aan te planten vliegroute te bestaan uit bomen met een aanplanthoogte van minimaal 5 meter en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter, voordat de tijdelijke vleermuisschermen worden verwijderd.

Na afloop van de werkzaamheden

13. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Locatie plangebied / locatie vliegroute

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied (rode lijn). Voor de regionale ligging, zie kaartinzet rechtsboven. Bron: PDOK

Bijlage 3: Voorgestelde maatregelen

6.1 Algemeen

Als gevolg van de sloopwerkzaamheden wordt permanent weggenomen:

- Een essentiële vliegroute en een essentieel onderdeel van een foerageergebied van de gewone dwergvleermuis;
- Een essentiële vliegroute van de laatvlieger.

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om de functionaliteit van het gebied te blijven behouden.

- De mitigerende maatregelen dienen in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt te worden en concreet te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde onder de betrokken bekend te zijn en aanwezig te zijn.

6.2 Maatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden

6.2.1 Tijdelijke vliegroute

- Ten minste één maand voorafgaand aan de voorgenomen kapwerkzaamheden van de bomen op de dijk worden tussen de openingen van de huidige aanwezige te kappen bomen en bestaande brede openingen vleermuisschermen geplaatst (zie Afbeelding 11 en 12 voor een voorbeeld weergave). Deze vleermuisschermen voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - De vleermuisschermen hebben een hoogte van in totaal vier meter (scherm en palen gezamenlijk);
 - Elk vleermuisscherm heeft een hoogte van 1,5 meter en een breedte van twee meter en bestaat uit gevlochten wilgentenen, gewoven dik touw, riet of anderzijds stevige houtige materialen.
 - Tussen het gevlochten/gewoven materiaal dienen openingen aanwezig te zijn van maximaal 1,5 centimeter per laag om wind door te laten;
 - Het creëren van vleermuisschermen met bouwdoek wordt afgeraden wegens de zeer open ligging in het landschap. Bouwdoek gaat door hardere wind snel scheuren en is hierdoor niet geschikt;
 - De tussenliggende afstand tussen de vleermuisschermen of vleermuisschermen en aansluitende bomen is niet meer dan 10 meter.
 - Vleermuisschermen dienen voor de gehele periode waarin zij ingezet worden functioneel te zijn. Indien vleermuisschermen omwaaien of anderzijds beschadigd raken dienen deze per ommekeer hersteld danwel vervangen te worden.

Afbeelding 11. Een voorbeeld van een te plaatsen vleermuisschermbinnen het plangebied

Afbeelding 12: Schematische weergave van de te nemen maatregelen. Deze maatregelen worden overal getroffen waar bomen gekapt gaan worden op de Bovendijk. Kaartbron: PDOK

6.2.2 Ongeschikt maken huidige vliegroute

- De kap van de bomen vindt plaats in de periode XX, en tenminste één maand na de plaatsing van de vleermuisschermen.

6.3 Maatregelen ten tijde van de werkzaamheden

6.3.1 Permanente vliegroute

- Na de ophoging van het dijklichaam worden de nieuwe bomen aangeplant. Daarnaast worden de brede ontstane openingen, waar in het verleden ook bomen hebben gestaan, aangevuld met grond.
- De nieuw te planten bomen voldoen aan de volgende voorwaarden voor aanplant:
 - De nieuwe aanplant heeft een aanplanthoogte van minimaal vier meter of bereikt deze na maximaal drie groeiseizoenen.
 - De nieuwe aanplant heeft een onderste kroonprojectie van ten minste 2 meter.
- De boomsoorten die aangeplant worden betreffen:
 - Crataegus persimilis; eindhoogte 5- 8 meter, breedte 3- 5 meter,
 - Amelanchier canadensis, eindhoogte 5-6 meter, breedte 3- 5 meter,
 - Malus mandarin, eindhoogte 8meter, breedte 5- 7 meter,
 - Cornus mas, eindhoogte 5 -6 meter, breedte 3- 4 meter.
- De hart-tot-hart afstand van de bomen zal wegens de plantafstanden van de huidige bomen verschillen en zal variëren tussen de circa 10 en 13 meter (zie Afbeelding 13 voor de huidige situatie ter plekke) en zie Hoofdstuk 6 voor de Alternatievenonderbouwing.
- Na aanplant dient gemonitord te worden of de nieuwe bomen aanslaan. Nieuwe aanplant die niet aanslaat dient direct vervangen te worden.

Afbeelding 13: Huidige situatie en de plantafstanden ter plaatse van de Bovendijk.

(Bron: "Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en laatvlieger" van Ecoresult B.V. van 22 maart 2022.)

De voorgenomen planning van dit project is als volgt:

- Plaatsen vleermuisschermen en voltooiing vervangende vliegroute: week 35 2022;
- Rooien bomen vanaf week 39 2022 (minimaal 4 weken na plaatsen schermen);
- Monitoringsonderzoek vanaf week 39 2022 (start met rooien bomen);
- Fase 1: Molenland – Watertuin: week 35 t/m 41 2022;
- Fase 2: Watertuin – inrit huisnummer 22: week 42 t/m 46 2022;
- Fase 3: Inrit huisnummer 22 – entree Golfpark: week 47 t/m 51 2022;
- Fase 4: entree Golfpark – Waterlelie: week 2 t/m 6 in 2023;
- Fase 5: Waterlelie – Dotterbloem: week 7 t/m 11 in 2023;
- Fase 6: Dotterbloem – parallelweg: week 12 t/m 16 in 2023;
- Fase 7: parallelweg – N212: week 17 t/m week 21 in 2023.

(Bron: 'Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet natuurbescherming' aangeleverd door Ecoresult op 14 juli 2022.)

6.4 Maatregelen na afronding van de werkzaamheden

- De tijdelijke vleermuisschermen mogen worden weggehaald 3 jaar nadat de permanente aanplant is geplaatst én/of wanneer deze de minimale hoogte heeft bereikt (zie paragraaf, 4e bullit). De tijdelijke vleermuisschermen worden dan in het najaar verwijderd.
- De maatregelen dienen gemonitord te worden op effectiviteit voor vleermuizen vanaf het moment dat de huidige bomen gekapt zijn. Monitoring dient om het jaar plaats te vinden voor een termijn van 5 jaar.
 - De monitoring wordt uitgevoerd in de periode 15 mei- 15 juli door middel van één veldbezoek vanaf zonsondergang.
 - De begeleidend ecooloog doet tenslotte een verslaglegging van de uitgevoerde begeleidingswerkzaamheden in het ecologisch logboek. Hierin dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:
 - Datum, tijdstip en locatie van controleronde(s),
 - Aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het project gebied,
 - Waargenomen gedrag rondom de mitigerende maatregelen,
 - Namen van de betrokken deskundigen,
 - Foto's van het werkgebied,
 - Afwijkingen of defecten in de mitigatie.

(Bron: "Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en laatvlieger" van Ecoresult B.V. van 22 maart 2022.)